

induplati

konoplan

GLASILO
KOLEKTIVA INDUPLATI JARŠE

Leto XXI.

SEPTEMBER 1972

Cena 0,20 din

Nadoše lepa je dolina Tamar

Zasedanje DS

Dne 29. 8. 1972 je bila XVIII. redna seja DS. Na njej je DS obravnaval tekočo problematiko. Na prvem mestu je sklepal o povečanju limita vrednosti točke, in sicer na 1,7 do 1,5. Za navedeno povečanje vrednosti točke je podal obrazložitev šef kadr.-org. sektorja ing. Janko Ukmar. Dejstvo je, da so v zadnjem času življenjski stroški znova močno narasli. Poleg tega pa smo ugotovili, da smo na razpredelnici glede višine osebnih dohodkov v tekstilnih podjetjih padli s precej dobrega 6. mesta na 12. mesto. Ta okoliščina za nas seveda ni razveseljiva, in bi, če bi še naprej ostali na dosednji ravni vrednosti točke, to lahko pričelo vplivati na odliv delovne sile iz našega podjetja. Sprememba limita vrednosti točke naj bi stopila takoj v veljavo. Prav tako je ing. Janko Ukmar podal predlog, da bi se za delavce v naši industrijski prodajalni izvršila korektura analitične ocene njihovih delovnih mest. Dejstvo je namreč, da so ti delavci pri nas dosti slabše plačani kot drugje na podobnih delovnih mestih. Poleg tega moramo upoštevati okoliščino, da se je promet v naši prodajalni zelo povečal, s tem pa tudi obseg dela, ki ga opravljajo ti delavci. Dosedanja ocena njihovih delovnih mest je temeljila na naših prvotnih prognozah glede višine prometa, ki ga bo opravljala prodajalna. Te naše prognoze pa so bile močno presežene. Poleg tega se je v sami praksi pokazala potreba, da diferenciramo delovno mesto prodajalca na prodajalec I., ki je v odstopnosti poslovdje dejansko vodja izmene ter ima zaradi tega tudi večjo odgovornost in na prodajalec II. Po novi analitični oceni naj bi se določilo za delovno mesto poslovdje 900 točk, za delovno mesto knjigovodje 820 točk, za delovno mesto prodajalec I. 680 točk in za delovno mesto prodajalec II. 600 točk.

Ob navedeni korekciji analitične ocene delovnih mest pa limita vrednosti točke za našo industrijsko prodajalno ne bi na novo določali. Ta limit je bil že do sedaj določen v višini vrednosti točke 1,7 do 1,5, tako da bi sedaj glede njega veljal enoten režim tako v prodajalni kot podjetju. Oba navedena predloga je DS po krajši obravnavi potrdil. O bodočih spremembah splošnih aktov je informiral člane DS pravni referent Ingo Paš. Pri tem je predvsem obrazložil bližnje spremembe in dopolnitve v našem pravilniku o volitvah in vzporedno z njimi tudi v statutu. Z uveljavitvijo ustavnih dopolnil so bile med drugim tudi skoraj v celoti razveljavljene določbe temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, tako da je urejanje te materije sedaj v celoti stvar samoupravnega odločanja v delovni skupnosti. V našem podjetju smo nastali položaj s posebnim poudarkom na načinu izvedbe reelekcije direktorja že obravnavali na zasedanju aktivna družbeno političnih organizacij.

Sprejet je bil predlog, da bi se v postopku te reelekcije opustil razpis, ki je, kot nam praksa kaže, po največkrat zgolj čista formalnost in predstavlja dejansko le nepotrebno finančno obremenitev za podjetje. Reelekcija naj bi se izvršila na osnovi danega poročila o preteklem poslovanju ter programu dela in razvoja podjetja v prihodnji mandatni dobi, ki naj bi ju podal direktor delavskemu svetu in na podlagi katerih naj bi DS odločil o njegovi ponovni izvolitvi. Vsekakor pa bomo morali v bližnji prihodnosti pristopiti k celoviti reviziji naših splošnih aktov v zvezi z uresničevanjem zadnjih ustavnih dopolnil.

V nadaljevanju zasedanja je DS sklepal še o plačilu stroškov pogostitve upokoјencev ter o sklenitvi pogodbe za prodajo naše zračne hale podjetju Ateks, Beograd. Po navedeni pogodbi naj bi to zračno halo prodali temu podjetju na kredit z odplačilno dobo treh let. Ugodnejše prodajne pogoje dajemo iz razloga, da se prodaja zračnih hal pospeši, prav tako pa tudi iz razloga, da bi lahko reklamirali ta naš proizvod pri potrošnikih. V zvezi z navedeno pogodbo bo Ateks, Beograd prevzel obveznost, da bo v tej zračni hali vzorno uredil skladišče gotovih izdelkov kakor tudi, da bo na sami zračni hali kot njenega proizvajalca navedel firmo našega podjetja. Ta zračna hala naj bi stala na zelo prometnem območju, v bližini ene od glavnih cest, ki vodilo v notranjost

Srbije. Na ta način bi imela tako postavljena zračna hala dejansko obenem funkcijo reklamnega eksponata. V zvezi z bodočimi investicijami v podjetju je tov. direktor zaprosil člane DS za načelen sklep, da se odobrijo zanje sredstva, saj je le na osnovi takšnega sklepa mogoče voditi pogajanja glede teh investicij. Te investicije, ki so predvsem predvidene za prihodnje leto, se nanašajo zlasti na ureditev oplemenitilnice. V razširitev predilnice enkrat ne bi šli; najprej naj se uteče proizvodnja na strojih, ki smo jih že nabavili. Prav tako ne bi šli v razširitev tkalnice; prihodnje leto bi kupili le 5 novih širokih statev, na katerih bi lahko proizvajali blago v večji širini. S temi statvami bi tudi izpolnili vrzel, do katere bo prišlo zaradi ukinitve nočnega dela v prihodnjem letu. Poleg tega pa je blago, proizvedeno na takšnih statvah, ustrenejše za kreacijo. Na predlog predsednika sindikalne organizacije je delavski svet obravnaval vprašanje dela na 4 proste sobote, od katerega bi namenili sredstva za izgradnjo bazena pri podjetju. V razpravi se je izkazalo, da bo navedeni predlog treba še globlje proučiti. Prav tako je delavski svet na predlog predsednika sindikalne organizacije obravnaval vprašanje pomoči poplavljenim območjem v Pomurju ter v tej zvezi sklenil, da naj bi sredstva za to pomoč zbrali s prostovoljnim prispevkom delavcev podjetja.

I. P.

Nadvoše lepa je

S temi besedami, ki sem jih uporabil za naslov, se pričinja ena od obeh »prosto zloženih« pesmic, katerih avtor Viktor Kokalj mi je dovolil, da si jih prepisem v beležko in jih uporabim za objavo v Konoplanu. Njunih originalov mi ni dal, pa saj sem ga razumel: hotel ju je obdržati za spomin na tisti čudoviti avgustovski dan

vedrega razpoloženja, sončno dolino sredi strmo vzpenjajočih se skalnatih gora, veselo, prav mladostno prešerno rajanje množice ljudi, trdno povezanih med seboj z nevidno, vendar živo utripajočo vezjo iskrenega prijateljstva, prekaljenega v toliko in toliko letih skupnega premagovanja naporov, prestatjanja radostnih in težkih trenutkov,

Smer — Tamar

Simon pri košnji...

Ingo se je lotil kar dveh...

ki so za vsakega nepozabni. Ta dan so vsa ta leta, vsi ti trenutki znova oživel, nenadoma so se z vso svojo resničnostjo dvignili pred nami, da smo

v srcih — da smo celovit, trden kolektiv, v katerem se prepletajo in zlivajo vsi rodovi, od najstarejših do najmlajših, ki so šele včeraj stopili med

vesela sproščenost, tisto občutje družabne neposrednosti, ki je trajalo in se stopnjevalo ves dan. Jeziki so se nam razvezali in hitro so se najbolj zgovorni oglasili k besedi, seveda šalji, da ni bilo nikogar, ki ji ne bi prisluhnil in se ji od srca nasmejal. K temu razpoloženju je po svoje prispevalo tudi prvo okrepčilo — za tiste, ki jih zibanje avtobusa spravi v slabo počutje, zdravilo — za druge pa kapljica, da si z njo za prvo silo privežejo dušo. In kot bi tudi vreme zasluhtilo posebnost tega dneva in občutilo naše razpoloženje, nas je že kar takoj na začetku poti obsijalo pravo avgustovsko sonce, prvotna, nič kaj zaželenja megla, se je razkadila in prikazalo se je popolnoma jasno, prelepo, kot morje modro nebo.

dolina Tamar

se iz povprečnega vsakdana osupli ovedeli: tu, v njih je naš temelj, ne le, kjer smo, marveč tudi, od koder se poraja naša prihodnost.

Že zjutraj, 25. avgusta, je bilo v podjetju čutiti poseben življenjski utrip, ki je tiho, a zgovorno napovedoval: danes ni dan kot toliko drugih. Čutiti je bilo naraščajoče vznemirjenje pričakovanja, vznemirjenje, ki te obhaja, ko veš, da se boš vsak hip srečal s svojimi dragimi prijatelji. In res so se ob dogovorjeni uri že pričele zbirati pri vratarnici skupine naših gostov. Prihajali so od vsepovsod, eni od blizu, drugi tudi iz tako oddaljenih krajev, da je njihova pot zanesljivo trajala precej dolgih ur. Prišli so vsi, ki so le mogli, nekateri prav res z veliko požrtvovalnosti in trdne volje — prišli so, ker so vedeli, da nas ne smejo razočarati.

Ta dan je bil njihov in naš skupni praznik, dan našega vsakoletnega srečanja, dan, ki ga vsako leto s posebno nestrpnostjo pričakujemo: da si znova sežemo v roke »ta stari« in »ta mladi«, vi, ki ste že dali svoj prispevek k razvoju podjetja, in mi, ki se trudimo in zagotovimo to, kar čutimo

naše vrste; in ne navsezadnje, da se vam, dragi naši nekdanji sodelavci, na ta skromen način zahvalimo za vse, kar ste nam dali — za vaše dolgoletno delo, ki ste nam ga zapustili, za vaše bogate izkušnje, ki ste jih prenesli na nas, za vaše prijateljstvo, ki ste nam ga naklonili.

Kako vam je bilo pri srcu, dragi gostje, ko ste spet enkrat ugledali podjetje (pravzaprav bi moral zapisati kar: vaš drugi dom), v katerem ste prebili toliko delovnih let? Prav gotovo ste se vzradostili, ko ste opazili, koliko novega nastaja, da je napredek viden na vsakem koraku. Gotovo pa vas je obenem spreletel tisti nenavaden, topli, mogoče tudi malce otožen občutek, ko ste spet stali na starem, tako dobro vam znanem kraju, ko ste znova uzrli prostore, ki so vas domače vabili k sebi.

Vendar za natančnejši ogled podjetja ni bilo časa. Že se je pripeljala kolona petih Viatorjevih avtobusov in pripraviti se je bilo treba za odhod. Pot je bila namreč dolga, zato smo morali kar hitro odriniti. In komaj smo se dobro premaknili — avtobus za avtobusom — že nas je zajela tista

Po dobrih dveh urah prijetne vožnje smo že prispeli na cilj našega izleta — v Tamar. In kako so naši gosti prestali vožnjo? O, brez vsakih težav! Odlično! Krasno! Takšni so bili odgovori vseh, ki sem jim zastavil to vprašanje. Čez nekaj trenutkov hoda po zeleni jasi smo družno prispeli na kraj našega piknika. Tu so nas pričakali naši gostoljubni gostinci, ki so bili prihiteli semkaj še pred nami, da nam pripravijo vse potrebno za udobno postrežbo. Pa tudi prostran šotor koridor, ki je že stal na tem kraju in ki naj bi nas — če ne bi imeli sreče in bi se vreme skisalo — sprejel pod svoje okrilje, je nazorno pričal, da so bile tu že pred nami pridne roke na delu. Vendar na srečo ni bil potreben. Jasna neba, ki smo jo že na začetku

Nadaljevanje na 4. strani

Ob prihodu je bila malica pripravljena

Nadaljevanje s 3. strani

svoje poti uzrli, nas je spremljala vse do sem in niti najmanjši oblaček nam je ves dan ni zastrl; pa tudi sonce, ki je bojda tukaj vselej bolj šibko, se je tokrat kot nalašč izneverilo tej svoji navadi in nas prav do poznih popoldanskih ur dobesedno poletno gredo, da so nam bila kar odveč topla oblačila, ki so nam jih bili sicer z dobrim namenom priporočili.

Najprej smo se kajpak zatekli k pultu s pijačami, kjer si dobil po svoji izbiri od vinjaka, pelinkovca, merlota in čivčka do piva in sadnih sokov ter kaj vem še česa, ter si vdrugič pogasili žejo; takoj za tem pa so bile nared tudi klobase za prvo dopoldansko okrepčilo. Tako smo posedli, nekateri na stolčke, ki so si jih prinesli s seboj, drugi na hitro postavljenih, improviziranih klopcah, ki smo jih pripeljali iz Jarš, tretji na kakšnih pregri-njalih ali pa kar v travo. Med tem pa, ko smo počivali in se krepčali, nas je zabaval orkester našega vrlega Ludvika, ki se je utaboril na malce odmak-njenem gričku nad nami in nam že takoj ob prihodu zaželel dobrodošlico s prijetnimi vižami. Seveda so kmalu

zasrbeli marsikoga podplati, da se je ne glede na leta urno zasukal v taktu. Pa danes so bila tako in tako ta leta pozabljena, le kdo bi se v tem razpo-loženju še menil zanj!

Medtem pa so se »specialisti« vrteli okoli postavljenih ražnjev, se vztrajno cvrli na soncu in ob puhteči vročini žerjavice in strokovnjaško obračali njihove drogove, da bi se nanje nabodeni odojki na vseh straneh enakomerno prepekli. Svoj posel so dobro opravili in nam pripravili okusen obed; kolikor mi je znano, in upam, da nisem bil za dogodki, se jim pri nobenem odojku ni posrečila takšna »mojstro-vina«, da bi ga zažgali.

V tem pa se je tudi razpoloženje med nami razživelu prav do vrhunca. Od vseh strani so si hiteli naproti pri-jateljji, ki se že dalj časa niso videli, vsakdo je hotel vsakomur seči v roko in se spet enkrat porazgovoriti z njim. Kakopak je bilo treba vsako srečanje ali novo poznanstvo tudi zaliti s ko-zarčkom dobrega vina. In kakopak ga je bilo treba vsakič nanovo možato popiti do dna!

Tako se je v tej dolini, zasekani in od treh strani vklenjeni med strme, skalnate vršace, v katerih senčnatih predelih leži večni sneg, v tem skri-tem, čudovitem kotičku narave, ki nam bo vsem še dolgo ostal v spominu, odvijal vrvež brez konca in kraja. In kakšni so bili vtisi naših gostov?

Ko listam po polni beležki, zasle-dim vedno znova, v prav vsaki izjavi iskreno navdušenje in hvaležnost. Na prvem mestu pa so prav vsi poudarili izredno posrečeno izbran kraj našega izleta, na katerem — razen vnetih in izkušenih hribolazcev, kakršen je naš Drašček — še nikoli nihče ni bil. In zares je bila ta odmaknjena lepota naše narave prvi in najpeličastnejši vtis! Bogata pogostitev, odlična po-strežba in brezhibna organizacija so to doživetje še stopnjevale tako, da ga ni le nič kalilo, marveč da se je tudi lahko izživelu v sproščeno raz-igranost. In v vrstah naših gostov se je kaj hitro našel človek s pesniško žilico, ki je v vezani besedi popisal svoja in njihova občutja:

Lep je Tamar ta, tu se uživa in igra...

Sicer pa neposredno prislunimo iz-javam naših gostov, udeležencev izleta:

Malica na prostem

MAV ROZI: Zelo mi je všeč, tako kot mi še ni bilo nikoli. Nikoli še ni-sem bila tukaj. Tukaj je kot v raju. Ostati bi morali več dni, 1 dan je tako kratek!

NOVAK TONČKA: Tukaj še nikoli nisem bila, vendar sem si zelo želela videti te kraje. Noga me boli, pa sem vseeno prišla. Vse se mi zdi odlično. Da bi se vsako leto tako spomnili! Vsem bodočim upokojencem želim, da bi se tako lepo imeli. Se narava nam je dala tako lep dan. Na izletu sem bila tudi lani in predlani in vsakič mi je ugajalo. Kdor kritizira, naj ostane doma, ker je egoist. Zahvaljujem se celotnemu podstvu za tako lepo pri-pravljen izlet.

BELCJAN MARIJA: Še nikoli ni-sem bila tukaj. Z vsem sem zelo za-dovoljna in se vsem lepo zahvaljujem za ta izlet. Na izletu sem že bila v Umagu in lani v Metliki. Zdi se mi prav, da se kraj izleta spreminja, tako več vidimo. Lep pozdrav vsem skupaj!

ŠTRUKELJ ANTON: Na izletu sem zdaj že tretjič. Tu mi je zelo všeč. Sem bolj tak za na hribe. Bil sem že pri Sedmerih jezerih, od Žironce gor pa sem obral že vse hribe. V stari Jugoslaviji sem tam služil orožne vaje. Organizacije izleta ni mogoče v nič-mer kritizirati. Kdor kritizira, mora pa že biti »svoje sorte tič«.

CERAR PEPKA: Še nikoli nisem bila tu. Na izletu sem bila že v Uma-gu. Tu mi je zelo všeč in ugaja mi, da se kraj izleta spreminja. Delala sem v mokri predilnici. Tudi v mokri pre-dilnici je bilo včasih prav »lušno«.

SMRDELJ IVANKA: Za vse se zelo zahvaljujem. Tu še nikoli nisem bila. Vesela sem, da sem spet v prijetni družbi.

BELE SIMON: Danes mi je zelo všeč, tako da ne bom nikoli pozabil. Tu še nikoli nisem bil. Na izlet grem vsako leto, bil sem v Umagu in v Metliki. Rad vidim, da gremo vsakič na drug kraj. Lepo bi bilo, ko bi kdaj šli na Vršič ali pa v Trento.

JAGODIC CENE: Tu še nikoli ni-sem bil. Bil pa sem že na skakalnici v Planici. Nekoč sem imel priložnost, da bi prišel tudi na ta kraj; takrat sem delal pri firmi Schell, ki je tu

Priprava
kosila

Nadaljevanje na 5. strani

RAČUNALNIKI V TEKSTILNI INDUSTRIJI

gradila hotel, vendar nisem sodeloval, ker sem bil preveč navezan na dom. Na izletih sem že bil: v Umagu mi je bilo zelo všeč, v Metliki nekoliko manj. Tu, med gorami in na čistem zraku, pa mi je izredno všeč. Tudi ljudje, ki se snidemo, smo iskreni prijatelji, saj smo skupaj delali. Takšnih snidenj si želim še naprej. Drugo leto bo 50-letnica podjetja in vsakemu želim, da bi to obletnico doživel. Organizacija je odlična, na roke nam greste v vsem, kar si želim.

DORNIK Marija, HRIBAR Magda, SUŠNIK Marija: Zelo lepo ste izbrali ta kraj — lepšega ne bi bilo mogoče. Tudi postrežba je odlična. Da ste se toliko spomnili na upokojenca, tega vam ne bomo pozabili. Vse priznanje vodstvu tovarne in vsemu osebju, ki nas streže. Posebno moramo pohvaliti Staneta, ki nas je odlično postregel. Odkar ste pričeli z izleti, je pa res vsakič izredno. Danes imamo tudi godbo, skratka vse. Če bi kdo kritiziral, se mu pa že preslabo ali predobro godi. Kdor kritizira, je sam vreden kritike.

PLEJ MICKA: Prišla sem iz Dokleževja, to je iz Prekmurja. V Tamarju še nisem nikoli bila. Kot kuharica v Induplati sem bila že na Vršiču. Na izletu sem že tretjič. Zelo v redu se mi zdi, da se vsako leto spremeni kraj. Organizacija in postrežba se mi zdita odlični. Tu bi ostala kar en teden. Vsepopoved na izletih mi je bilo všeč, tu pa se mi zdi najlepše. Zdi se mi, da se čutimo kot eno.

KLOPČIČ MARTIN: Še nikoli nisem bil tu. Zdi se mi, da je organizacija izleta letos boljša kot lani. Kraj je odlično izbran. Letos sem z vsem izredno zadovoljen. Prav tako je bil vsak, s katerim sem govoril, zelo zadovoljen z današnjim izletom.

KRALJ MIHA: Z vsem sem zelo zadovoljen. Tako lepo še ni bilo nikoli!

Za konec teh nekaj izjav, ki sem jih odbral od še številnih drugih, prejetih z enakim navdušenjem in pohvalami, naj navedem še besede tajnika in blagajnika Društva upokojencev Mengeš, tov. Franca Hribarja:

Vsi upokojenecji se zelo lepo zahvaljujemo kolektivu tovarne Induplati in še posebej direktorju, da nas je na tak sončen dan pripeljal v Tamar. Tamar je prelep. Mnogi med nami in tudi sam še nisem bil nikoli tu. Zahvaljujemo se vam, da se nas na tako lep način spominjate, obenem pa si od srca želimo, da bi se videli še vrsto let.

Mnogo prehitro nam je minil ta dan, vse prekmalu se je bilo treba posloviti. Sonce, ki nas je ves čas tako prijetno gredo, se je nenadoma skrilo za vrhovi in na našo dolino je legla senca. Še zadnjič smo dvignili kozarce, si segli v roko. Bleščeči trenutek našega srečanja je minil, ostal pa je spomin nanj — in želje za prihodnje leto. Da bi se spet vsi srečali, da bi si spet stisnili roke v pozdrav!

I. P.

Znano nam je, s kakšnimi težavami se srečuje danes tekstilna industrija Jugoslavije na domačem in zunanjem trgu, kake težave ima z nabavo surovin, s strojnimi parkom ipd. Vsega tega ne moremo popraviti v kratkem času — potrebno je mnogo volje in sredstev, da se ta položaj izboljša. Ne mislim sedaj tukaj govoriti o ekonomskih težavah, ker je to že bilo večkrat napisano, oziram se na to le zato, da ne pozabimo, kako je do teh težavjalno ne bi nanovo določali. Ta limit prišlo poleg drugih okoliščin tudi zaradi zastarelega načina proizvodnje, starih strojev in pa zaradi vodenja te proizvodnje. Da bi lahko šli v korak s časom se pri nas vse več uveljavljajo in uvajajo elektronski računalniki, ki pomagajo k hitrejšemu razvoju in boljši organizaciji podjetja.

Njihova uporaba v tovarni je vsestranska, tako na področju nabave in prodaje kakor tudi v proizvodnji sami in pa planiranju te proizvodnje.

Obdelava naročil, ki je s pomočjo računalnika vsakodnevna, zasleduje vsa naročila kupcev glede na možnosti izdelave. Vodstvo proizvodnje pa sporoča kaj, kdaj in kje je treba v določenem času proizvajati. Seveda je vse to povezano z planom proizvodnje, zasedanosti kapacitet in pa rokov odpreme. Obdelava odpremic in fakturiranje zaključuje ta cikel, ki se po tem spet ponavlja. Računalnik je tukaj samo sredstvo, s katerim mi lahko vse te podatke imamo ažurne in vedno pripravljene za obdelavo. Vse to je tudi tesno povezano s tekstilnimi obrati in namen elektronske obdelave podatkov v obratih je hitro in točno ugotavljanje stvarnih stroškov, optimiranje proizvodnje, optimiranje sortimenta in pa optimiranje celotnega ciklusa proizvodnje. Z računalniki je možno iz mnogih variant najti zelo hitro najoptimalnejše rešitve. Optimiranje je vrh organizacijskih prizadevanj in v danih okoliščinah pri danih gospodarskih odnosih v obratih ne moremo doseči boljše uspehe.

Optimiranje produkcije in produktivnosti je povezano s polproizvodi in artikli, s stroji in proizvodnimi fazami, z razčlenitvijo naročil po artiklih in dezenih, z razčlenitvijo proizvodnih faz in optimalnih kapacitet, s potrebami vlaken oziroma preje, pomožnega materiala in ostalih pomožnih sredstvih. Vse to je povezano s postavljanjem terminov za posamezne artikle in polproizvode, a za samo terminiranje nam pomaga en modularni program, o katerem smo v »Konoplanu« že govorili.

Seveda, moramo upoštevati, da so obrati med seboj tesno povezani, da so roki izdelave iz izdaje polproizvodov zelo važni, če želimo priti na optimalno točko proizvodnje.

Zaloge morajo biti optimalne za vsak obrat, izkoristek strojev tudi. Da

bi lahko to dosegli nam pomaga računalnik s svojimi pomožnimi modularnimi programi o katerih smo že govorili tako, da tega ne bom ponavljala. Hotela bi samo reči, da je BOMP narejen za industrijo gotovih izdelkov, ki se izdelujejo postopoma iz svojih strukturalnih elementov. Vsak tak izdelek mora imeti poleg matičnih podatkov shranjene v datotekah tudi svoje ažurne tehnološke podatke. Zelo važno je, da začnemo računati in obdelovati podatke za najnižjo stopensko vgradnjo (pri nas preja in vlakna) in se to postopoma obračunava na vsaki stopnji vgradnje. K temu dodamo še ustrezno količino dela po določeni urni stopnji. Tako lahko hitro izdelamo kalkulacije za celotno proizvodnjo polizdelkov in izdelkov, če se na primer spremeni devizni tečaj, cena surovin itd.

Zelo važno je to, da so vsi ti podatki, ki so potrebni za celotno kalkulacijo izdelka, zbrani v računskem centru, da so ažurni in takoj dostopni. BOMP v tako idealni obliki kakor ga navaja literatura ne morejo uporabiti vsa podjetja, temveč ga uporabljajo v obliki, ki ustreza potrebam podjetja in to upoštevamo tudi v tekstilu. Z njimi zasledujemo celotno organizacijo podjetja, od planiranja potreb, zalog in kapacitet, do terminiranja delovnih operacij, spremljanja celotne proizvodnje in prodaje.

Vse to, kar sem tukaj navedla, je splošno in nakazuje le poti po katerih lahko gremo pri modernem vodenju s pomočjo računalnika. Celotno spremljanje tega procesa bo dalo popolnejšo sliko tega, kar je tukaj navedeno. Pri nas obdelujemo sedaj v glavnem prodajo in druge komercialne aplikacije. V fazi uvajanja pa smo pri organizaciji obdelave proizvodnje. To uvajanje je postopno delo, ki traja dalj časa, ampak po uvajanju bodo v glavnem stekle vse obdelave navedene zgoraj.

Upam, da bo vse to kar sem navedla dalo sliko vodenja in pa obdelave podatkov iz proizvodnje. Tak način je hiter in ažuren, kar je za današnja časa in tempo življenja tako značilno.

Višnja Vidović,
dipl. ing.

Zahvala

Ob smrti mojega dragega očeta NOVAK RUDOLFA, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v oddelku za obdelavo podatkov in upravi podjetja, ki so ga spemili na zadnji poti, darovali cvetje, vence in izrazili sožalje.

Branko Novak

PROIZVODNJA IN KVALITETA V MESECU JULIJU 1972

V mesecu juliju so proizvodni obrati delali v običajnih delovnih izmenah. Obrat konfekcije je imel v mesecu juliju že en teden kolektivnega dopusta. Sukančarna ni obratovala redno zaradi premestitve sukalnih strojev in dvojilke v obrat pripravljalnice in je zato tudi proizvodni rezultat slabši. V predilnici je bila proizvodnja ustavljena dne 22. 7. in sicer zaradi urejanja notranjih prostorov, to je polaganja ploščic za tla in pleskanja prostоров.

Obrat tkalnice je sicer obatoval normalno, vendar pa je bilo izredno veliko zastojev zaradi pomanjkanja osnov in votka 3.901 ur (v glavnem subjektivni vzroki), škroblilnica je delala v eni izmeni in pa zaradi pomanjkanja tkalk. Vzrok je v dejanskem pomanjkanju tkalk in pa večje koriščenje rednega letnega dopusta. Izpadlih ur v tkalnici zaradi tkalk je bilo 5.247 statvenih ur, kar predstavlja 7,7 % vseh montiranih kapacitet. Temu primerna je tudi manjša proizvodnja in sicer je v 000 votkih za 8,4 % in v m² za 7,6 %. Zaradi zgoraj navedenih vzrokov je tkalnica dosegla enega najslabših rezultatov v letošnjem letu. Zaradi tega je tudi kumulativa za 7 mesecev slabša kakor za I. polletje.

Rezultat oplemenitilnice je bil boljši od tkalnice, vendar pa na račun močnega znižanja nedovršene proizvodnje surovih tkanin. Za konfekcijo rezultatov v norma urah ni, ker obračun ni bil izdelan za mesec julij.

Kako so posamezni obrati izpolnili svoje planirane naloge, pa je razvidno iz naslednje tabele.

	surove tkanine		adjustirane tkanine	
	julij 72 — I. polletje 72		julij 72 — I. polletje 72	
I. kvaliteta	88,46	91,16	87,85	92,12
II. kvaliteta	6,06	4,99	6,33	4,13
III. kvaliteta	2,09	1,56	2,18	1,45
neregul. tkanine	3,39	2,29	3,64	2,30

Kvaliteta tkanin po posameznih grupah je bila v juliju dosežena, kakor prikazuje spodnja tabela. Za primerjavo navajam tudi povprečno doseženo kvaliteto po posameznih grupah v I. polletju 72.

Kvaliteta v mesecu juliju v %:

	I. kval.	II. kval.	III. kval.	nereg. tk.
bombažne tkanine	91,89	5,34	1,92	0,85
sintetične tkanine	81,17	9,37	3,50	5,96
bombažno-lanene tk.	91,34	3,85	1,87	2,94

Povprečna kvaliteta v I. polletju 1972 v %:

	I. kval.	II. kval.	III. kval.	nereg. tk.
bombažne tkanine	93,71	4,19	1,27	0,83
sintetične tkanine	87,07	6,71	2,65	3,57
bombažno-lanene tk.	93,05	3,34	1,18	2,43

	julij 72 %	in- deks jul. %	kum. za 7 mes. %	in- deks kum. %
PREDILNICA — pređenje	100,6	119,0	123,2	101,4
— sukanje	64,6	80,2	83,6	83,8
TKALNICA — t. m	86,3	106,9	94,0	103,4
— m ²	87,3	111,2	94,0	105,6
— 000 votkov	95,0	99,8	99,7	101,3
OPLEMENITILNICA — t. m	94,9	111,1	91,8	100,0

Količinska oskrba s surovinami je bila zadovoljiva. Problem je bil pri 34/2 poliestar bel, kar je povzročilo zastoje in pa v Nm 34/2 leacril barvan v masi, za izdelavo markiz.

Kvaliteta surovin in adjustiranih tkanin v mesecu juliju in primerjava z dejansko kvaliteto za prvo polletje je naslednja:

Če primerjamo rezultate kvalitete meseca julija z povprečno doseženo kvaliteto v I. polletju letošnjega leta, lahko ugotovimo močno poslabšanje kvalitete in to v vseh treh grupah naših izdelkov. Mislim, da ni nobenega resnega opravičila za tako poslabšanje kvalitete. Ne trdim, da ni bilo delno objektivnih razlogov za slabšo

vilno podučiti in ga kontrolirati kako dela. Seveda pa je tudi dolžnost tkalke, ali katerega koli, ki ima vpliv na kvaliteto v proizvodnji, da pazi kako dela in če stvari ne razume, da zahteva ponovna navodila.

Vendar pa je moje mnenje, da se je glede na dosežene rezultate, katerih so imeli zadnje tri mesece tendenco izboljšanja, popustilo pri kontroli kvalitete na sploh dela v proizvodnem procesu. Rezultat, kateri je temu sledil, pa je kvaliteta v mesecu juliju.

Za boljši pregled in ukrepanje v bodoče naj navedem nekatere problematične artikole in % dosežene I. kvalitete:

2082 — 152	51 %
3036 — 160	73,2 %
3109 — 140	81,3 %
3141 — 130	73 %
3149 — 140	75 %
3163 — 130	75 %
5000 — 140	87 %

To je le nekaj najbolj kritičnih artiklov. Upam, da se bomo nad rezultatom meseca julija zamislili in ne dopustili več tega, da bi nam kvaliteta v enem mesecu tako poslabšala rezultate našega dela.

Vodja MTPD: ing. Franc Jeraj

POLIOLEFINI — MODERNE SUROVINE ZA TKANJE

Poliolefini (polipropilen / polietilen) se danes na tekstilnem področju vedno bolj uveljavljajo. Na določenih področjih so naravna vlakna kot juta, konoplja in sisal močnejša in imajo tehnično in gospodarsko prednost. Tkalnice predelajo vedno večje količine folij in trakov iz polipropilena / polietilena).

Iz leta v leto se povečuje tržni del sintetičnih vlaken. Nylon in perlon iz skupine poliamidov, vlakna iz poliestra kot so terilen, dacron, trevira in poliakrilonitrila (dralon, orlon, leakril, malon) so že davno postali zelo jasni pojmi v tekstilni industriji. Razvoj specialnih sintetičnih vlaken in prej na določenih področjih, kjer so dosedaj dominirala naravna vlakna, je treba posebej dobro opazovati. To velja zlasti za cenena naravna vlakna kot so juta, konoplja in sisal. Kot nadomestilo za ta vlakna dalj časa niso našli nobenih primernih sintetičnih vlaken. Te težave so zdaj premagane. Kemija je zdaj s poliolefini prinesla na trg surovino, ki ima poleg boljših tehnoloških in mehanskih lastnosti glede na naravna vlakna tudi gospodarske prednosti. Moderni proizvodni postopki s stroji in napravami, ki jih je razvila strojna industrija, omogočajo optimalni delovni proces in so porok za gospodarno predelavo končnih produktov polipropilena in polietilena v niti in tkanine (slika 1.) Prikazano je izdelovanje in predelava zrn poliolefinov v folije in trakove. V prvi vrsti bomo govorili o problemih, ki se pojavijo pri tkanju teh materialov v tkalnici.

Surovina, ki jo dobimo od proizvajalca v zrnasti obliki — granulatu, se ekstrudira kot folija. Razlikujemo pa dva tipa ekstrudiranja:

- šoba z okroglimi režami (izpihana folija),
- šoba s plosko rezo (ploska folija)

Na koncu material raztezamo. Moderna raztezala delajo po dveh sistemih:

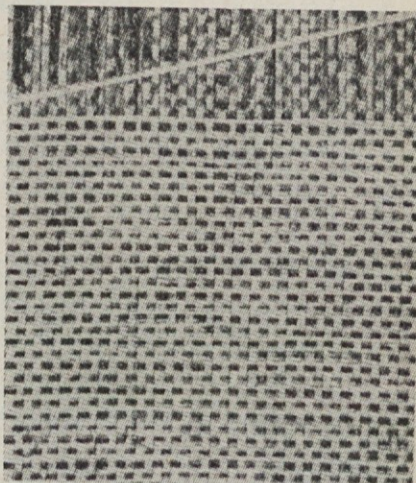
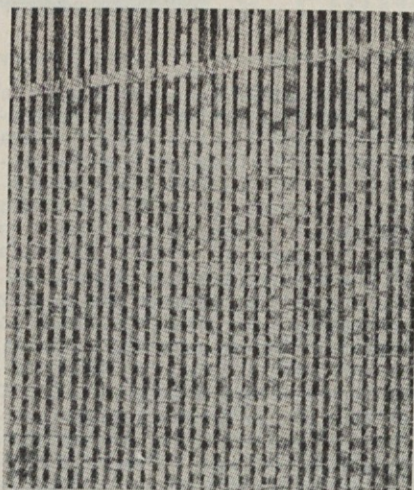
1. raztezanje folije
2. raztezanje narezanih trakov

V obeh primerih govorimo o monoaksialnem raztezanju. Za izdelavo tkanin iz folij in trakov je potreben zelo kvaliteten material. Dobro raztopljena in homogenizirana surovina je

ravno tako važna kot končno optimalno raztezanje folij in trakov. Le tako lahko dobimo dobro stekano blago.

Glede na način in uporabo izdelanih tkanin se uporablja kot izhodna surovina polipropilen ali polietilen (dobljen pri nižjem pritisku). Ker ima polietilen zaradi nižjega tališča in močnega krčenja omejeno uporabo, je pa

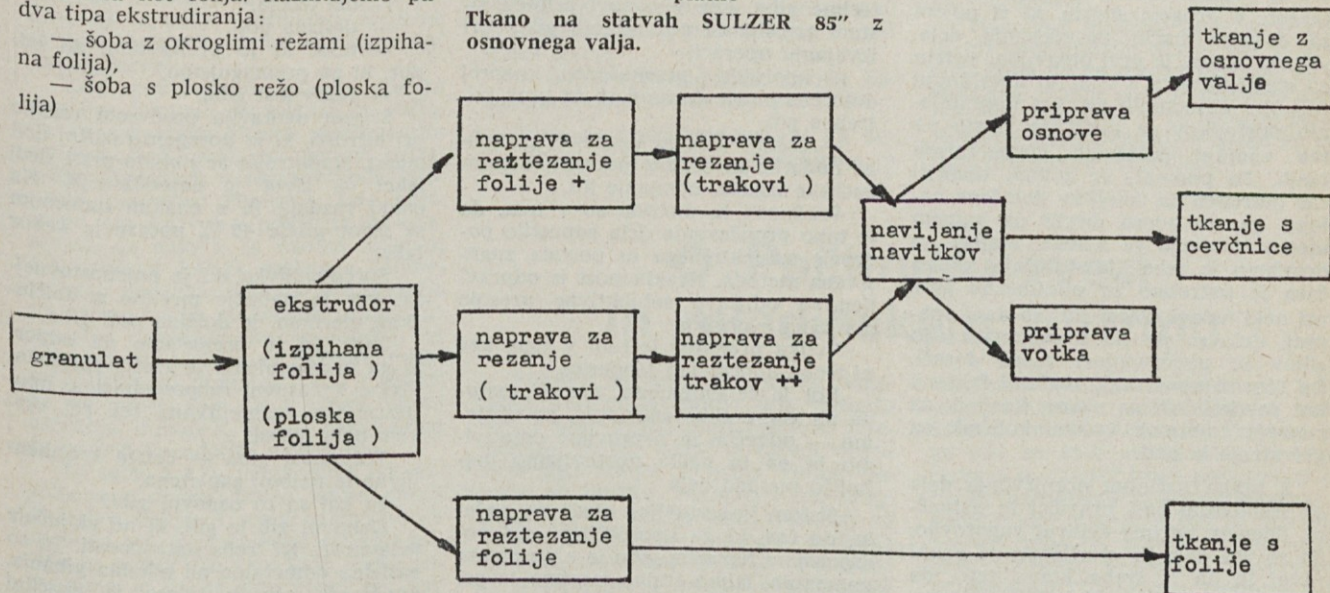
Nadaljevanje na 8. strani

Material za osnovo: polipropilen den 700
Material za votek: polipropilen den 700
Gostota osnove: 4,7 niti/cm
Gostota votkov: 4,7 votkov/cm
Širina listov: 200 cm
Širina tkanine: 197 cm
Vezava: platno

Tkano na statvah SULZER 85" z osnovnega valja.

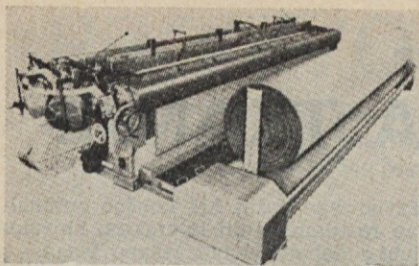
Material za osnovo: polietilen den 900
Material za votek: polietilen den 900
Gostota osnove: 5,5 niti/cm
Gostota votka: 5,0 votkov/cm
Širina listov: 280 cm
Širina tkanine: 276 cm
Vezava: platno
Tkano na statvah SULZER 130" s folije.

Izdelovanje tkanin iz poliolefinov

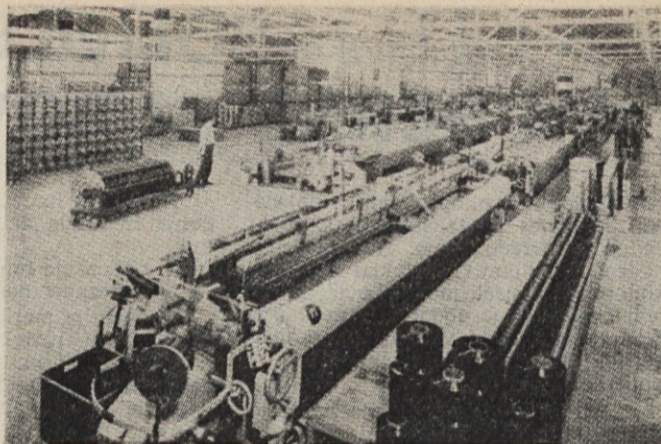
* Pod določenimi pogoji lahko osnovo dobimo iz zvitka folije in to tako, da jo vodimo preko naprave za rezanje, kjer dobimo trakove za osnovni valj

** Poleg navijanja na posamezne navitke obstoja v določenih primerih možnost, da trakove navijemo direktno na snovalne valje

SULZER — statve, tip 213 ES 105 E 10

Tkalnica
s 17 SULZER
statvami
v Glenrothes —
Velika Britanija.
Statve so tip
153 ES 105 E 10
in 213 ES 105 E 10
ter izdelujejo
osnovno tkanino
za preproge
iz polipropilena.

Nadaljevanje s 7. strani

mehkejši in voljnější ter se bolj razteza kot polipropilena, ga lažje predelujemo. Velikokrat pa uporabljamo tudi mešani kopolimerizati iz obeh komponent.

Tkanine iz polipropilena in polietilena imajo zaradi ploske strukture le 30 % teže odgovarjajoče tkanine iz prirodnih vlaken. Njihova neobčutljivost napram vlagi, trohnenju, njihovo nevtravno ponašanje in odpornost napram kemikalijam jim zagotavljajo stalno naraščajoče področje uporabe. Iz teh surovin danes izdelujemo:

— osnovne tkanine za preproge, vreče, tkanine za pakiranje, tehnične tkanine, pokrivalne ponjave, camping — in kopalne torbe, namizne prte in različno uporabne produkte.

Sliki 2. in 3. kažeta vzorce in podatke za tkanini iz polipropilena in polietilena, stkani iz osnove oziroma folije.

Razvoj 213" širokih stativ pri Sulzerju za tkanje polipropilena in poli-

etilen za izdelavo osnovne tkanine za preproge, kaže pomen, ki ga ima konstruiranje stativ na tem področju (slika 4). Stroj tipa 213 ES 105 E 10 z delovno širino 213" (541 cm) in pogonom listov z ekscentri, imajo že v številnih tkalnicah v svetu. (Slika 5). Stroj so prvič razstavili na ITMA v Parizu in stkali osnovo za preprogo iz polipropilena tex 120 (den 1080) po osnovi in iz polipropilena tex 116 (den 1050) po votku. Gostota po osnovi 3,74 niti/cm, gostota po votku 5,1 niti/cm. Pri širini listov 524 cm je teklen stroj z 170 obr./min. in je dolžina zatkanih votkov približno 900 m/min. (V prospektu podaja Sulmer max 840 m/min., medtem ko se število obratov poveča v

odvisnosti od vsakokratne delovne širine do max. 200 obr./min.) Stroj je opremljen z osnovnim valjem, ki ima premer koluta 940 mm. Blago pa se nato navija še na velike doke s premerom 200 cm.

Tkanje

Predelava trakov iz poliolefinov sledi v tkalnici po treh različnih postopkih:

- tkanje z osnovnega valja
- tkanje s cevčnice
- tkanje direktno s folije.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Majda Artač,
dipl. ing.

»WORK FACTOR«

Zadnje čase se pogosto sliši beseda »Work factor«. Kaj pomeni? Dobe sedno pomeni faktor dela ali delovni faktor. V drugem smislu pa je pojem za določen način proučevanja dela. »Work factor« je prvi objavljeni sistem za merjenje dela z vnaprej določenimi časi. Od dosedanjih pri nas uporabljanih postopkov se razlikuje ravno po teh vnaprej določenih elementarnih časih. To pomeni: če želimo določiti čas potreben za izvršitev določene naloge, ga ne bomo merili na samem mestu izvajanja te naloge, ampak ga določimo iz tabel, ki določajo koliko časa je potrebno za posamezne gibe pri neki nalogi. Torej časi so dani vnaprej, delavec pa jih z racionalizacijo gibov in poučevanjem mora doseči. Pri tem se upoštevajo dodatni faktorji kot so: količnik za napor, količnik za zunanje zaviralne vplive, količnik za privajanje in pod.

S takim načinom ocenjevanja dela so standardni časi pravični in natančni, obenem pa ima delavec zagotovilo, da so vsa dela po storilnosti na enaki ravni in da ni treba komu zato, da doseže normo, trše delati kot drugemu.

Uporabnost teh tabel in takega načina določanja časov, so dokazali s preverjanjem v 10 000 000 000 delovnih urah.

»Work factor« sistem proučuje delo ne človeka in pri tem je potrebno:

— delo analizirati tj. določiti potrebne gibe, ker v osnovi celoten sistem temelji na posameznih gibih pri izvajanju operacij;

— uporabiti preskušene, vnaprej določene elementarne čase za vsak potreben gib;

— šesteti čase in ugotoviti potrebne dodatke za osebne potrebe, organizacijske izgube, utrujanje itd.

Prednosti te metode so v tem, da je tako proučevanje dela zapustilo področje subjektivnega in postala znanstvena metoda. Neskladnost je odpravljena z odpravo subjektivne presoje analitika o učinku.

Velika prednost je tudi v tem, ker ni treba uporabljati štoparice.

Kot je že omenjeno, temelji metoda na gibih. Gibe snemamo, proučujemo — odvečne in nepravilne odpravimo in na ta način ugotavljamo najboljšo metodo dela.

Sistem je sestavljen glede na načelo, da čas, ki ga uporabljamo pri posameznem fizičnem gibu in s posebnim namenom, lahko stalno merimo in pri uporabi razvrščamo, če določimo standardne čase. Časovno razpredelnico za gibanja po »Work factorju« so zato sestavili tako, da zadovoljuje vse tipe fizičnih gibov, ki jih kakorkoli opravljamo med operacijo.

Pri posamičnem gibanju z delom telesa vplivajo na čas štiri poglavitne spremenljivke:

- del telesa,
- dolžina poti,
- teža, ki jo prenašamo, ali odpor, ki ga premagujemo,
- težavnost giba.

Sistem ugotavlja predvsem razliko pri hitrosti, ki jo dosega različni deli telesa. Najhitrejši se gibljejo prsti, sledi laketi — život je najpočasnejši. Na enaki razdalji in z enakim namenom se život giblje 45 % počasneje kakor laketi.

Spremenljivka, ki je najenostavnejša, ker jo najlažje merimo z dolžinskim merilom, je dolžina poti giba.

Teža, ki jo prenašamo ali odpor, ki ga premagujemo je tretja spremenljivka. V časovni razpredelnici jo upoštevamo z razmejitvami tež pri vsakem delu telesa.

Težavnost giba — četrta spremenljivka je najbolj zapletena.

In kaj so to osnovni gibi?

Osnovni gib je gib, ki ne vključuje težavnosti. Ni treba natančnosti. To so različna odmetalna ali nihalna gibanja. Spuščanje rok k telesu je značilni zgled za osnovne gibe.

Če dodajamo gibu zahtevo po natančnosti ali težavnosti, gib ni več osnoven. »Work factor« pozna te te-

Nadaljevanje na 9. strani

žavnosti, ki povzročajo, da je gibanje počasnejše.

Časovne vrednosti so izražene v časovnih enotah »Work factorjevega« osnovnega postopka (CEO). Vsaka osnovna enota znaša 0,0001 min. »Work factor« opredeljuje Work factorjev čas kot čas, ki ga porabi povprečno izkušen delavec, če dela spretno in prizadevno (primerno fizični in duševni kon-

diciji) in v standardnih delovnih pogojih zato, da opravi delovni cikel ali operacijo na enoti ali predmetu v skladu s predpisano metodo v primer- ni kvaliteti.

»Work factorjeva pravila za upora- bo se nanašajo na standardne elemen- te. Ti elementi so:

1. gibanje
2. prijemanje
3. pripravljanje
4. sestavljanje

5. izvajanje
6. razstavljanje
7. umsko delo
8. izpuščanje

Delo analiziramo podrobno zato, da ugotovljamo možnosti za izboljša- nje metode, ali zato, da določimo iz- delavno normo.

Literatura: Work factor — Informa- tivni priročnik.

Makuc Gordana,
dipl. ing.

Poziv na solidarno akcijo za pomoč prizadetim v Pomurju

Vsak naj prispeva vsaj 2 % svojega enomesečnega zaslužka.

Na pobudo mnogih delavcev iz de- lovni organizacij in občin začenjamo solidarno akcijo za pomoč severno- vzhodni Sloveniji predvsem Pomurju, kjer so bili ob tedanjih poplavih in neurju hudo prizadeti kraji in ljudje, in je nastala velika škoda, ki jo prebi- valci teh območij ne zmorejo sami na- domestiti.

Takoj po veliki naravni nesreči, ki je zadela ta del Slovenije, so bili na pristojnih mestih sprejeti najnujnejši ukrepi za preprečitev hudih posledic, oziroma za zaščito prebivalstva in ljudskega imetja. Izvršni svet je odo- bril večja sredstva za prvo socialno pomoč posameznikom. Ljubljanska ban- ka je že odobrila posebne kredite, So- cialistična zveza in Rdeči križ pa sta organizirala med občani zbiralno akcijo za takojšnjo pomoč prizadetim. Prav tako so storili prve ukrepe še drugi odgovorni dejavniki v republiki, pred- vsem pa so se organizirano lotili sa- mopomoči v prizadetih krajih. Vendar vsi ti ukrepi in vse te akcije še vedno niso dovolj obsežne in dovolj učinko- vite, da bi odpravili vsaj tiste posle- dice, ki ogrožajo normalno življenje in delo ljudi teh krajev in njihov na- daljnji razvoj.

Zato povzemamo pobudo našega članstva delovnih organizacij in občin, da se organizira široka vseslovenska solidarnostna akcija za pomoč priza- detim območjem v severovzhodni Slo- veniji, predvsem Pomurju. Zato pozi- vamo vse delavce v podjetjih in usta- novah, da dajo v ta namen najmanj 2 % svojega čistega osebnega enome- sečnega zaslužka, delovne organizacije pa naj po svojih možnostih prispevajo sredstva za sklade skupne porabe. Pri tem naj opozorimo na pobude neka- terih delovnih organizacij, da z delom na en prost dan ali v drugi obliki ustvarijo dohodek, ki ga nameravajo za pomoč prizadetim v Pomurju.

Že samo z 2 % prispevkom od me- sečnega zaslužka, bomo lahko zbrali nad dve milijardi starih dinarjev, če se bodo vsi solidarnostno odzvali po- zivu za pomoč. To nam kaže, kako po- memben je da se odzovemo res vsi, kajti prav v tem, v tej vsesplošni soli- darnosti je naša moč in jamstvo, da smo zmožni obvladati tudi posledice takšne naravne nesreče, kakršna je zdaj zadela Pomurje in nekatere druge kraje.

Ob tem je še posebno pomembno, da bo pomoč hitra. Zato zagotovimo svoj prispevek že ob prvem izplačilu osebnih dohodkov, najpozneje pa v dveh mesecih.

Vemo, da z zbranimi sredstvi še ne bomo zagotovili obnove vsega in da ne bomo mogli nadomestiti vse ško- de, toda ta sredstva, ki jih bomo zbra- li, naj bi bila tista temeljna vsota, ki jo bodo lahko samoupravni družbeni dejavniki v prizadetih krajih upora- bili kot nujno potrebna sredstva za ta- kojšnje posege in ukrepe, da preprečijo novo škodo, ki lahko nastane zaradi posledic poplav, in da čim prej za- gotove normalne možnosti za delo in razvoj v teh krajih.

Upravni odbor bo razporejal sred- stva kot nepovratna in po predlože- nih programih prizadetih delovnih or- ganizacij, krajevnih skupnostih in ob- čin. Sredstva bo odobral predvsem za:

— neposredno pomoč delovnim or- ganizacijam, ki so jih prizadele po- plave in jim ogrozile normalno proiz- vodnjo, ter za regrese v kmetijstvu in to predvsem z namenom, da se ohrani stalež živine.

— obnovo najnujnejših javnih ko- munalnih objektov in naprav.

Zato, da bodo sredstva, ki jih bo- mo zbrali, kar najbolj uporabljena in

za namen za kakršen bodo dana, bo odgovoren poseben odbor, ki bo or- ganiziral in spremljal vso akcijo. Sred- stva se bodo zbirala v poseben sklād, z njimi bo upravljal poseben odbor, sestavljen iz predstavnikov delavnih skupnosti ter pobudnikov akcije, ka- kor tudi iz predstavnikov območij, ki so bila najbolj prizadeta. Odbor bo sproti obveščal javnost o poteku ak- cije in o porabi zbranih sredstev. Svo- je delo bo usklajeval z drugimi pristoj- nimi dejavniki v republiki.

Hkrati, ko začenjamo to solidar- nostno akcijo, pozivamo vse odgo- vorne dejavnike v republiki, da po resnični oceni razmer, ki so nastale kot posledica elementarne nesreče, upošte- vajo pri svoji politiki izjemne potrebe prizadetega območja. To zlasti priča- kujemo od organov družbeno politi- čnih skupnosti, ki so pristojni za davč- ne olajšave. Pričakujemo, da bodo sprejeli kratkoročne ukrepe, ki so po- trebni za ublažitev posledic zdajšnjih poplav in neurja, kot tudi dolgoročne, ki naj preprečijo nove podobne nesre- če v prihodnje.

Tudi naše podjetje se je že odzva- lo tej solidarnostni akciji, saj je kon- cem julija bil že sprejet predlog, da se iz sklada skupne porabe prispeva 5.000 dinarjev. Denar se je že nakazal preko Rdečega križa Domžale v sklād za po- moč prizadetim območjem.

O Počitniški zvezi in mladinskem turizmu

Splošni napredek človeštva, kate- remu smo priča zadnje čase, prinaša tudi v našo vsakdanost bistvene spre- membe. Po eni strani se zaradi vedno hitrejšega tempa življenja večajo po- trebe po oddihu, rekreaciji, po drugi strani pa se večajo tudi možnosti za zadovoljevanje teh potreb. Sodobna sredstva obveščanja te želje in potrebe še stopnjujejo. Z razvojem prometnih sredstev postaja svet vse manjši, re- zultat vsega tega je sodoben turizem, ki predvsem v sezoni predstavlja pra- ve silitve narodov.

Mlad človek ima s tem v zvezi še nekaj prednosti: več prostega časa,

mladostno energijo in brezmejno željo po spoznavanju novih krajev, ljudi, željo po novih doživetjih. Pri tem pa ga niti ne moti druga plat medalje: turizem je namreč kljub pocenitvam na račun masovnosti še vedno povezan s precejšnjimi stroški. Mladi se znajdejo na vse mogoče načine, iščejo najce- nejše možnosti prevoza, prenočevanja in prehrane. To uspeva nekomu bolj, drugemu manj, odvisno od iznajdljivo- sti.

Da bi odpravili stihijo, predvsem pa da bi omogočili organizirano turi-

Nadaljevanje na 10. strani

O Počitniški zvezi in mladinskem turizmu

stično dejavnost čim širšemu krogu mladine, so leta 1952 ustanovili na temeljih organizacije, katere začetki segajo v osmo desetletje prejšnjega stoletja, posebno, specializirano mladinsko organizacijo: Počitniško zvezo — PZ (Ferijalni savez). To je družbeno vzgojna organizacija, ki vsestransko skrbi za razvoj in napredek mladinskega turizma: izletništvo, potovanja, letovanja in druge rekreativno vzgojne aktivnosti.

Ob skromni družbeni podpori so člani in aktivisti s prizadevnostjo uspeli zgraditi in ohraniti materialno bazo, to je domove, letovišča in poslovalnice, ki so zdaj praktično po vsej Jugoslaviji. Dosegli so, da je tisoče mladih prvič videlo morje, spoznalo svojo ožjo in širšo domovino, zadnje čase tudi tujino, preživelo nekaj nepozabnih dni med svojimi vrstniki. Počitniška zveza je našla tudi svojo glavno nalogo v utrjevanju bratstva in enotnosti med narodi Jugoslavije.

V uresničevanju svojih ciljev in nalog se je v dvajsetih letih Počitniška zveza organizacijsko utrjevala, se prilagajala splošnim družbenim gibanjem, širila svojo strukturo, se demokratično izpopolnjevala. Zadnja stopnja razvoja so samostojne republiške organizacije, ki skrbijo za razvoj mladinskega turizma na svojem področju, skupno z ostalimi republiškimi organizacijami pa za vso Jugoslavijo. Odkar pa se je Počitniška zveza priključila mednarodni zvezi mladinskih hotelov (IYHF), pa je organizacijsko povezana tudi s svetom. Pridruženi član te organizacije je PZJ postala šele leta 1968, na kongresu v Kairu, stalni član pa je od leta 1970 dalje. Tako so tudi slovenski ferijalci vključeni v svetovno družščino, ki šteje približno 20 milijonov članov in ima več kot 4000 domov. Po vsej Jugoslaviji je 18 domov, 20 letovišč in 23 poslovalnic.

Kako je organizirana Počitniška zveza Slovenije, nam bo pojasnjeno v naslednjih nekaj stavkih. Posebne naloge imajo občinske organizacije in posebne naloge mladinske turistične poslovalnice in Skupnosti objektov in poslovalnic Počitniške zveze Slovenije.

Programsko aktivnost izvajajo v vseh sredinah, kjer mladi ljudje živijo, delajo ali se šolajo (v delovnih organizacijah, mladinskih aktivih in klubih, krajevnih skupnosti in šolah itd.). Osnovne organizacije PZ so: občinske in univerzitetne organizacije ter mladinske turistične poslovalnice.

(Naslov mladinske turistične poslovalnice v Ljubljani: Center za mladinski turizem »Mladi turist« — poslovalnica — Moše Pijade 22).

Poslovalnica opravlja vsa turistično organizacijska dela: organizira izlete, potovanja, ekskurzije, prenočišča in prehrano, daje turistične in druge informacije, opravlja vodniško in drugo službo, prodaja vstopnice za razne športne in kulturne prireditve, izposoja športno in turistično opremo. Usluge, ki jih poslovalnica nudi svojim uporabnikom naj bi bile kvalitetne in cenene.

In kdo vse je lahko član PZ? Član PZ lahko postane vsak državljani SFRJ, od vstopa v pionirsko organizacijo do 27. leta starosti, ki je pripravljen plačati članarino in spoštovati pravila in določila organizacije.

Kategorija članstva	Članarina
Pionirji — junior I. do 15 let	2 din
Mladinci — junior II. do 21 let	5 din
Mladinci — senior I. od 21 do 27 let	5 din
— senior II. od 27 leta dalje	30 din
Izkaznice	1 din
Prispevek za investicije	5 din

Za kategorijo članov — senior II. veljajo ugodnosti le zunaj Jugoslavije.

Popusti za potovanja z vlakom in avtobusom so 30 % s strani železnice in avtobusnih podjetij — za potovanje v skupinah z več kot 10 udeleženci, IO PZ oziroma Mladinska turistična poslovalnica pa povrne nadaljnjih 30 %.

Razumljivo je tudi, da so cene za hrano in prenočišča v domovih in letoviščih nižje kot sicer.

In končno so zanimiva še potovanja v tujino:

S tem, ko se naša država vse aktivneje vključuje v mednarodno skupnost, ko so naše meje vse bolj odprte, se večja tudi zanimanje naših ljudi za potovanja v tujino. Predvsem mladina se v svojih željah po spoznavanju neznanega odpravlja vedno dlje, nobena celina ni več nedosegljiva. Znano pa je, da so cene v večini držav, predvsem na zahodu, bistveno višje kot pri nas, zato predstavlja denar še eno glavnih ovir pri mednarodnem mladinskem turizmu. Dejstvo pa je, da tudi mladina v tujini ni preveč premožna, zato imajo po svetu nacionalne organizacije za mladinski turisti-

zem. Te organizacije so že vrsto let povezane med seboj, tako da imajo člani vsake teh organizacij enake ugodnosti in popuste v vseh ostalih državah. Ta mednarodna organizacija se uradno imenuje »International Youth Hostels Federation« IYHF, sedež pa ima v Londonu.

PZ se je priključila tej zvezi, od letos veljajo nove izkaznice, ki so enotne za celo Jugoslavijo, tudi za tujino. Po statutu IYHF ima vsakdo, ki pride v mladinski dom s tako izkaznico, enake ugodnosti kot član domače organizacije. Ker so cene v svetovnih mladinskih hotelih in letoviščih res minimalne, nas prenočevanje in hrana v katerikoli državi ne stane bistveno več kot pri nas.

Kdo je lahko član IYHF? Odkar so izkaznice za PZJ in IYHF enotne, velja za včlanjevanje v obe organizaciji enak režim. Zaradi prilagajanja mednarodnim predpisom se članske znamke delijo na »juniorske« in »seniorske«, kar pa ne vpliva na višino članarine. Razlika med našo in mednarodno organizacijo pa je v tem, da objekti PZ sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji le mladino do 27. leta starosti, v večini drugih držav pa ni starostne omejitve. To pa pomeni, da praktično lahko uporablja pri daljših potovanjih v tujino domove IYHF vsak Jugoslovian, ki se je pripravljen prilagoditi hišnemu redu in režimu v teh domovih. Nizka cena krepko odtehta nekoliko manjše udobje.

Vsaka država ima nekaj posebnosti, tako glede uporabe objektov, starosti uporabnikov, načina rezerviranja in podobno. Zato si moramo pred potovanjem ogledati »Mednarodni adresar mladinskih hotelov«, ki ga vsako zimo izda IYHF. V tem adresarju, ki je sestavljen iz dveh knjig (Evropa s Sredozemljem in pa ostali svet), najdete podatke o vseh mladinskih domovih po svetu, od naslovov, kapacitet, značilnosti do cen uslug.

-ma-

NOVICE

KRIZA ITALIJSKE TEKSTILNE INDUSTRIJE

Strukturna in konjunkturna kriza, ki je zajela italijansko tekstilno industrijo, posebno pa industrijo za predelavo bombaža, je zahtevala novo žrtev. Ker je izostala državna pomoč je družba Rossari e Varzi, Calliate, napovedala likvidacijo. Družba je bila ustanovljena okoli leta 1900 in ima predilnice, tkalnice in konfekcijske obrate v več italijanskih mestih. Tudi vključitev v Stabilimenti Tessili Italiani v maju 1970 ni bila uspešna. K skupini spadata tudi dve podružnici v Braziliji in Argentini. V letu 1970 je pri prometu 16,5 mlrd. lir družba imela izgubo 426 milij. lir, ki je bila v glavnem pokrita z bilančnimi rezervami, v poslovnem letu 1971 pa je nastala izguba 3.250 milij. lir, v prvih 4 mesecih leta 1972 je izguba dosegla že 1.701,5 milij. lir. Kapital družbe je bil sicer jeseni 1971 ob gotovinskem vplačilu povečan od 3.500 na 5.250 milij. lir, vendar tudi to ni zadostovalo za pokritje izgub. Z likvidacijo je prizadetih 3.500 delavcev, od tega 2.000 v Piemontu. Državna finančna družba GEPI se pogaja z bombažnim industrialcem Zucchijem in švicarsko tekstilno skupino Legler o prevzemu.

Vir: Neue Zürcher Zeitung 183, 6. 7. 1972

STARŠI IN OTROCI

LJUBOSUMEN OTROK

Različna čustva so stalen spremljevalec naše aktivnosti, katere močno vplivajo na mentalne funkcije, ki jih zahteva psihični in fizični del osebnosti. Različna čustva in občutki se javljajo v zelo zgodnjih dobah otrokovega življenja.

Človeku je prirojena sposobnost da doživlja različne momente in na njih tudi različno čustveno reagira. Na kakšen način pa izkazuje te svoje občutke in čustva, to predvsem zavisi od okolice v kateri živi. Otrok se zelo hitro navadi burno izkazovati svoja čustva. Često se dogaja na primer, ko pričakujemo, da bo naš malček užaljen in jezen, začne on na naše začudenje peti porogljive pesmice.

Poznamo štiri najbolj dominantna in najbolj doživeta čustva, katera nas spremljajo prav povsod — to so:

Ljubezen, strah, stud in ljubosumje.

Našteta čustva se pojavljajo tudi v svetu odraslih, vendar se ta bistveno razlikujejo od čustev, katere doživljajo otroci. Ne glede na to, katero od emocij otrok doživlja, vedno reagira burno, a kratkotrajno. Otrok hitro menja prijetna in neprijetna občutja, hitro tudi zajoka in takoj za tem se lahko zopet razigra in veselo smeje. Čim otrok odrasča, postajajo čustva globlja in dolgotrajnejša in vse bolj vplivajo na splošno obnašanje.

Ljubosumje je čustvo, katero se najmočnejše javlja v tretjem letu otrokovega življenja, to je v času, ko otrok prične prihajati iz svojega otroškega egoizma, z obračanjem proti svetu okoli sebe v želji, da ga svet spozna in sprejme takega kot je. Naš triletnik često misli, da je sam brez pomoči in brez ljubezni, zato od strani opazuje svet odraslih katerega seveda ne razume. Zato otrok vedno želi med njimi

vzbujati pozornost. Kolikor se mu to na kakršen koli način ne posreči, se mu zazdi, da je postavljen v stran in takoj prične z izkazovanjem ljubosumja.

V družini nastajajo specifične situacije, katere lahko pri otroku zelo potencirajo ljubosumje.

Otroci invalidi in otroci, ki so duševno zaostali, često tudi otroci edinčki so v situaciji, v kateri vedno zahtevajo, da so v središču pozornosti odraslih, kar zelo ustreza njihovem egoizmu. Otrok nima priložnosti, da ljubezen staršev deli s kom drugim, zato se nagnjenost k ljubosumju še krepi. V prvi priliki, ko otrok spozna dejstvo, da ima lahko tudi nekdo drug iste pravice kot on, otrok zelo hudo reagira. Tako je rojstvo drugega otroka zelo pogosto sprejeto z burnim odvracanjem dojenčka in z reakcijami močnega ljubosumja. Zato je zelo pomembno, da starši pripravijo otroka na dogodek, ki sledi, da premislijo o obnašanju in ravnanju s prvim in z novorojenim otrokom. Otrok, katerega starši na dogodek pripravijo, sprejme novorojenčka za svojega in odpravljen je ljubosumje, ki se rado sprevrže celo v sovraštvo.

Nasprotno, pa v družinah z več otroki, starši često delajo med njimi močne razlike, katere so zelo hitro vzrok ljubosumja. Otrok želi, da je sprejet ravno tako kot je bil prvorojeni otrok, in da imajo starši do njega isti odnos, ko se ponovno rodi naslednji otrok.

Odhod v šolo je lahko ravno tako provokativna situacija pri otrocih, kateri so stalno center pozornosti v družini. Ne morejo prenesti, da učiteljica (ona v šoli nadomešča starše) ravna enako z vsemi otroci v razredu. Otro-

ku se stopnjuje ljubosumje, odpor dobi do tovarišice, sošolcev in šole.

Če je ljubosumje zelo močno izraženo, lahko izzove pri otroku neprijetno obnašanje, otrok postane plašljiv, vedno je pripravljen na prepir, ponoči moči posteljo, odbija sodelovanje ipd. Okoli desetega leta starosti, otrokova ljubosumnost izgublja na moči.

Otrok bo s pomočjo umirjenega in pravilnega ravnanja staršev in s pomočjo svoje osebne inteligence, katere je v tej dobi še v naglem razvoju uspel, da preneha z zavistjo in strahom, kateri bazira na osnovi ljubosumja. Otrok se mora poleg učenja govoriti, lepo jesti učenja lepega obnašanja, učiti tudi (to starši žal često pozabljajo) ljubiti ljudi okoli sebe in svojo okolico.

Ljubezen je nova oblika obnašanja v poteku življenja in je najlepša oblika v človekovem odnosu do drugega človeka. To je najbolj odgovorna dolžnost človeka, da neguje, uči in pripoveduje otroku o njegovem kasnejšem življenju, da ne bi bil prikrajšan dragocene- ga čustva ljubezni v svojem življenju.

V nasprotnem slučaju bi bil človek v svojem življenju poln neprijetnih doživetij. Skoraj sigurno je, da so vse oblike ljubosumnega obnašanja pri odraslih odraz osebnosti, kateri je bilo onemogočeno popolno duševno odrasti.

IZ SVETA

VELIK PORAST PROIZVODNJE IN IZVOZA AVSTRIJSKE TEKSTILNE INDUSTRIJE

Proizvodna vrednost avstrijske tekstilne industrije je v letu 1971 porasla za 8,1 % proti 4,8 % v letu 1970. Leta 1969 je znašala vrednostno 16,4 mlrd., 1970 17,2 mlrd. in 1971 že 18,4 mlrd. šil. Delež tekstilne industrije pri celotni industrijski proizvodnji znaša 9 % ter se tako uvršča takoj za kemično in živilsko industrijo ter strojogradnjo na četrto mesto. Izvoz panoge se je povečal za 13,8 % (42 % proizvodnje izvažajo), uvoz pa za 12,9 %. Tradicionalni uvozniki presežek se je lani zmanjšal od 258 milij. šil. v letu 1970 na 231 milij. šil. Spričo celotnega uvoza v vrednosti 7.789 milij. šil. in celotnega izvoza 7.558 milij. šil. je bila celotna bilanca panoge precej izenačena. Avstrijska tekstilna industrija je uvozila leta 1971 surovine v vrednosti 1,24 mlrd. šilingov.

Vir: Nachrichten für Aussenhandel 138, 19. 7. 1972

Zahvala

Ob žalostni izgubi mojega dragega očeta KAVČIČ MIHA, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem konfekcije, kolegicam, ter sosedom, ki so sočustvovali z menoj.

Posebna hvala vsem, ki so darovali vence in mi nudili denarno pomoč.

Žalujoča hčerka Juras Milena

Po poteh aktivistov borbe in prijateljstva

Že po tradiciji vsako leto priredita Občinski sindikalni svet Domžale in Kamnik pohod »PO POTEH KAMNISKEGA ODREDA«.

Letošnja razlika je le v tem, da je iz običajnega roka prenešena pohod v jesenski čas, in sicer na 16. september. Glavni vzrok časovne razlike je v tem, da se v junijskem roku predvsem mladina ni mogla udeležiti pohoda v polnem številu, zaradi šolskih obveznosti.

Pohod bo 16. septembra in sicer:

1. Poseben avtobus bo peljal iz Domžal (izpred železniške postaje ob 7. uri na relaciji:

Domžale — Vir — Količevo — Radomlje — Homec — Kamnik — Črna.

2. Poseben avtobus bo peljal iz Domžal (izpred železniške postaje) ob 7. uri na relaciji:

Domžale — Rodica — Jarše — Mengeš — Kamnik — Črna.

Ob 8. uri odhod iz Črne od Jurčka po peš poti preko Gojške na Malo planino, pred dom Induplati, kjer bo tradicionalna proslava, nato pa partizanski golaž iz kotla. Prinesite porcije (posode) s seboj.

Po kosilu prosto do 16. ure, nato skupen povratak v Črno. Ob 18. uri odhod s posebnimi avtobusi iz Črne po istih relacijah do Domžal.

Naprošamo, da pošljejo osnovne organizacije sindikata in organizacije Zveze borcev, mladine in ostalih političnih organizacij predstavnike na ta pohod, kjer se srečajo prijatelji, borci in bojni tovariši s tega dela Slovenske zemlje.

Organizator:
ObSS Domžale

ANEKDOTE

Theodore Roosevelt, ameriški predsednik v letih 1901—1909, je bil navdušen, pa tudi neroden športnik. Jahal je, boksal, lovil in telovadil. Njegova žena Edith se je na njegove športne nesreče kmalu navadila. Nkega večera se je vrnil z jahanja z veliko rano na glavi, ki je hudo krvavela. »Theodore«, je vzkliknila gospa Roosevelt zaskrbljeno, »uničil mi boš preprogo v salonu. Bodi tako dober in spuščaj kri v kopalnici!«

Leta 1909 je Henry Ford začel masovno proizvajati svoj slovit avtomobilski model T. »V koliko barvah pa ga boste izdelovali?« so se zanimali novinarji. »Kupci«, je odgovoril Ford, »bodo imeli možnost izbirati vsakršno barvo, kolikor je ta barva črna.«

Znameniti anatom profesor Gruber ni maral za gledališče. Nekoč pa se je njegovim prijateljem le posrečilo, da so ga zvlekli v opero. Sedel je in komaj pogledal na oder. Nejevoljno je renčal: »Same neumnosti, same neumnosti!« Ko je nastopila plesalka Adela Grantzow, je profesor, glejte no, dvignil kukalo in ga ni spustil vse dotlej, dokler je bila Adela na odru. In ko je odplesala, je celo navdušeno vzkliknil: »Kakšne mišice! Joj, kakšne mišice! Škoda, da jih že danes ne morem prepirirati v laboratoriju.«

Ko je angleška kraljica Viktorija leta 1855 prišla v Pariz, ji je mesto priredilo slavlje, na katerem se je plesala tudi kvadrilja. Na dvoru Napoleona III. so kvadriljo sicer bolj preklepetali kot preplesali, toda Viktorija je plesala, kot se je bila naučila, ne da bi izpustila en sam korak. Zato je rekel maršal Canrobert cesarju: »Pleše, bogme, kot se tepejo njeni soldati! Korenjaško, neutrudno in korektno vse do konca.«

Široko razvpit oderuh in prekupčevalec je obesil nad svoja vrata napis: »Zlo naj ne prestopi tega praga!«

Diogenes, ki je z lučjo pri belem dnevu iskal človeka, se je začudil: »Glej ga no, kako pa pride gospodar v hišo?«

Za dobro voljo

PRIDNA ŽENA

— Moja žena je tako redna in delavna, da je ne morem več prenašati.

— Toda človek, saj to je sijajno, če je žena pridna!

— Prav, toda zamisli si, če ponoči vstanem, da popijem čašo vode, najdem posteljo ko se vrnem že postlano...

MNENJE

— Kako si zadovoljen z novim delom?

— Prav nič. Hočejo da bi delal za dva. Na srečo smo štirje.

POSLEDNJA ŽELJA

Notar je vprašal umirajočega: — Zakaj neki hočete biti pokopani ravno v morju?

— Ker se je tašča zaklela, da bo plesala na mojem grobu...

SREČA

Janezek je prinesel slabo spričevalo in oče ga je nadrl:

— Ničvredni sin! Mar te ni prav nič sram? Samo poglej Tončka, kako je pridren, inteligenten, pravi ponos svojim staršem. Jaz bi bil presrečen če bi bil njegov oče!!

Obvestila iz kadrovske službe

Vstopi:

1. Brojan Milena, šivilja v konfekciji, vstopila 7. 8. 1972.
2. Burgar Marija, šivilja v konfekciji, vstopila 7. 8. 1972.
3. Starovašnik Drago, barvar, vstopil 7. 8. 1972.
4. Kobilca Zdenka, šivilja v konfekciji, vstopila 14. 8. 1972.
5. Weith Frančiška, ekonomski tehnik, vstopila 15. 8. 1972.
6. Hafner Pavel, pomočnik na VF stroju, vstopil 14. 8. 1972.
7. Plahutnik Janez, operater, vstopil 21. 8. 1972.
8. Jemec Bernard, ključavničar, vstopil 22. 8. 1972.
9. Simonič Zdenka, šivilja v konfekciji, vstopila 23. 8. 1972.

Izstopi:

1. Štrukelj Pavla, tkalka, upokojena, 8. 8. 1972.
2. Brodnik Ana, del. v konfekciji, izstopila 8. 8. 1972.
3. Varšič Boris, šofer kombija, izstopil 19. 8. 1972.
4. Bulič Marjan, del. v konfekciji, izstopil 14. 8. 1972.
5. Pavlič Miran, del. v konfekciji, izstopil 14. 8. 1972.
6. Kokalj Marija, snovalka, upokojena 31. 8. 1972.
7. Cimprič Vida, tkalka, upokojena 31. 8. 1972.
8. Ves Viktor, mojster v pripravljalnici, upokojen 31. 8. 1972.

POROČILA SE JE:

Urbanija Marija, del. v predilnici, poročena STRAŽAR.

— To bi bil revež! je odgovoril sin. Pred tednom dni je Tončkovega očeta povozil avto in so mu morali odrezati obe nogi.

PRVI ŠTADIJ

— Imaš mogoče cigareto?

— Da. Toda, kaj nisi prenehal kaditi?

— Sem, vendar sem sedaj šele v prvem štadiju: prenehal sem jih kupovati!

Izdaja v 850 izvodih kolektiv tovarne Induplati. Odgovorni urednik Katja Tabernik. Ureja uredniški odbor: ing. Janko Ukmar, Ingo Paš, ing. Lado Zabukovec, dipl. ing. Janecz Pezdir, dipl. ing. Avgust Orehek, dipl. ing. Boža Pogačnik, ing. Jože Klešnik, Cilka Mrdženič, dipl. ing. Branko Novak, Majda Skrinjar, Ivo Sešek, dipl. ing. Franc Verhovec, Janez Rainer. V uredniškem odboru sodelujejo po službeni dolžnosti: direktor, predsednik sind. org., sekretar ZK, predsednik mlad. org. — Natisnila tiskarna PTT v Ljubljani